

Przewodnik dla beneficjentów

Przygotowanie i przeprowadzenie postępowania zgodnie z zasadą konkurencyjności w zakresie zakupu pojemników na odpady w projektach współfinansowanych ze środków UE

dwfgroup.com

Wstęp – informacje ogólne

Celem niniejszego przewodnika jest określenie zasad przygotowania i przeprowadzenia postępowania zakupowego dotyczącego wykonania miejsc gromadzenia odpadów stałych w lokalizacjach i obejmuje budowę punktów selektywnej zbiórki odpadów, dostawę i posadowienie systemu pojemników półpodziemnych, utwardzenie powierzchni terenu w obrębie w/w punktów selektywnej zbiórki odpadów oraz wykonanie oznakowania punktów selektywnej zbiórki odpadów w alfabecie Braille'a, w szczególności w zakresie formułowania wymagań certyfikacyjnych, jakościowych, środowiskowych i technicznych, ustalania warunków udziału w postępowaniu, konstruowania kryteriów oceny ofert oraz weryfikacji dokumentów potwierdzających spełnienie wymagań.

Opracowanie uwzględnia specyfikę systemów pojemników stosowanych w punktach selektywnej zbiórki odpadów oraz ryzyka kontrolne charakterystyczne dla tego rodzaju zamówień, w tym ryzyko ograniczenia konkurencji poprzez wymagania certyfikatów, doświadczenia producenta, kompatybilności systemowej lub rozwiązań innowacyjnych.

Zgodnie z zasadą konkurencyjności, beneficjent jest zobowiązany do przygotowania i przeprowadzenia postępowania w sposób zapewniający uczciwą konkurencję, równe traktowanie wykonawców oraz przejrzystość i proporcjonalność wymagań.

Mamy nadzieję, że omówione w przewodniku zagadnienia spotkają się z Państwa zainteresowaniem i okażą się przydatne w praktyce. W razie potrzeby uzyskania dodatkowych informacji, wyjaśnień lub konsultacji dotyczących przedstawionych w opracowaniu tematów, uprzejmie zachęcamy do kontaktu:

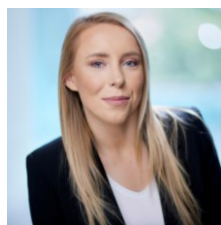

Łukasz Gembis

Local Partner
Adwokat

T: +48 22 653 42 00

E: lukasz.gembis@dwf.law

Paulina Sawicka

Counsel
Adwokat

T: +48 22 653 42 00

E: paulina.sawicka@dwf.law

Podstawa prawna opracowania:

1. *Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021–2027 – zasada konkurencyjności, opis przedmiotu zamówienia, warunki udziału, kryteria, dokumenty.*
2. *Umowa o dofinansowanie projektu EFRR – obowiązek stosowania zasady konkurencyjności i dokumentowania postępowań.*
3. *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 – zasady przejrzystości, równego traktowania i należytego zarządzania finansami.*

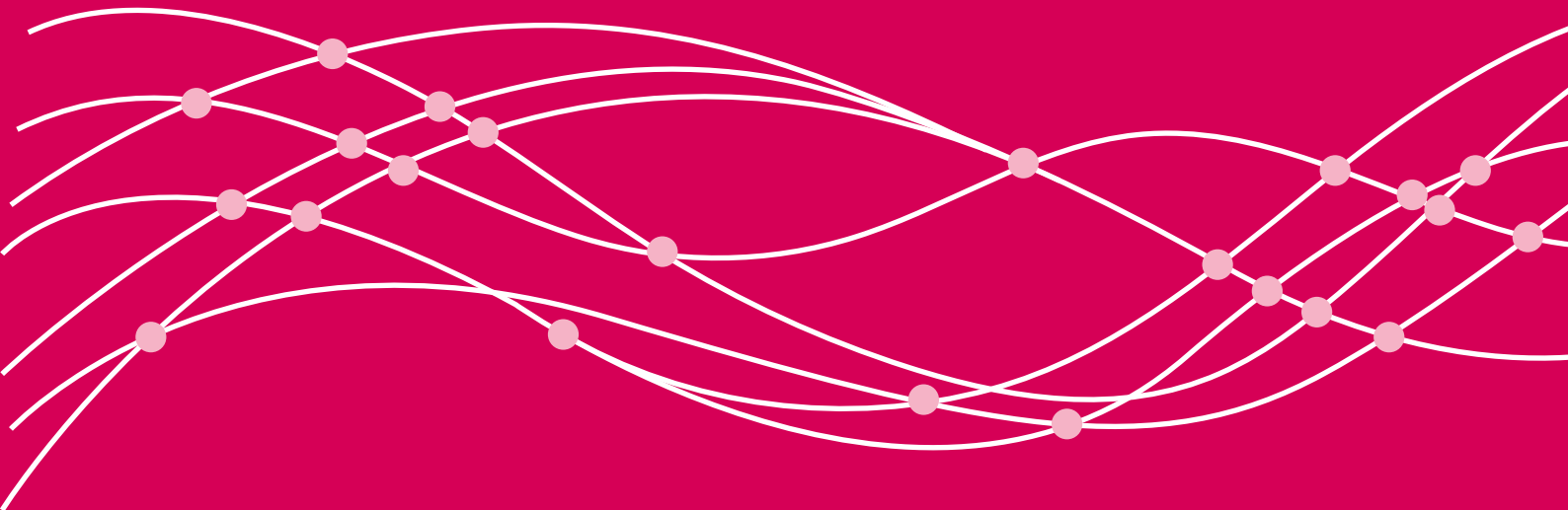
Niniejsza publikacja ma charakter wyłącznie informacyjny. Zawarte w niej treści są aktualne na dzień opracowania przewodnika i nie mogą być traktowane jako porada prawna ani wykładnia prawa. Autorzy nie ponoszą odpowiedzialności za skutki decyzji podjętych na podstawie informacji zawartych w niniejszym opracowaniu. Przed podjęciem jakichkolwiek działań prawnych zalecamy indywidualną konsultację z profesjonalnym doradcą prawnym.

Spis treści

Krok 1: przygotowanie postępowania	4
<i>Analiza potrzeb projektu w odniesieniu do przedmiotu zamówienia</i>	5
<i>Dokumentowanie etapu przygotowawczego</i>	7
 Krok 2: przygotowanie dokumentacji	 8
<i>Opis przedmiotu zamówienia</i>	10
<i>Dokumenty przedmiotowe</i>	11
<i>Warunki udziału w postępowaniu</i>	14
<i>Kryteria oceny ofert</i>	16

Krok 1

Przygotowanie postępowania

Krok 1: przygotowanie postępowania

Przygotowanie postępowania stanowi kluczowy etap zapewnienia zgodności zamówienia z zasadą konkurencyjności oraz kwalifikowalności wydatków. Na etapie tym beneficjent określa zakres rzeczowy zamówienia, wymagania techniczne, jakościowe i środowiskowe, warunki udziału oraz kryteria oceny ofert.

Zgodnie z *Wytycznymi kwalifikowalności wydatków 2021-2027* zamówienie musi być przygotowane i przeprowadzone w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji, równego traktowania wykonawców oraz przejrzystości. Oznacza to, że już na etapie przygotowania dokumentacji beneficjent powinien wykazać, że wszystkie wymagania i warunki wynikają z rzeczywistych potrzeb projektu i są proporcjonalne do jego zakresu.

Umowy o dofinansowanie projektów EFRR nakładają na beneficjentów obowiązek realizacji projektu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie, zasadami kwalifikowalności oraz przepisami prawa. Oznacza to, że przedmiot zamówienia musi odpowiadać zakresowi rzeczowemu projektu, a wymagania nie mogą prowadzić do zmiany jego celu lub charakteru.

Analiza potrzeb projektu w odniesieniu do przedmiotu zamówienia

Przed opracowaniem opisu przedmiotu zamówienia oraz wymagań technicznych i certyfikacyjnych zamawiający powinien przeprowadzić analizę rynku mającą na celu ustalenie, jakie rozwiązania techniczne, parametry, certyfikaty i dokumenty są rzeczywiście dostępne u więcej niż jednego wykonawcy lub producenta. Analiza rynku jest elementem przygotowania postępowania i służy wykazaniu, że wymagania określone w dokumentacji nie prowadzą do ograniczenia konkurencji oraz że są proporcjonalne do przedmiotu zamówienia. W praktyce kontroli projektów UE analiza rynku stanowi jeden z kluczowych dowodów, że zamawiający działał w sposób obiektywny i nie preferował określonego rozwiązania technologicznego.

Analiza rynku może być prowadzona wielotorowo i nie istnieje jeden obowiązkowy sposób jej wykonania. Zamawiający może korzystać zarówno z informacji publicznie dostępnych, jak i z bezpośredniego rozeznania rynku poprzez kontakt z potencjalnymi wykonawcami, producentami lub innymi zamawiającymi, o ile działania te mają charakter informacyjny, są prowadzone przed wszczęciem postępowania i nie prowadzą do uprzywilejowania żadnego podmiotu w późniejszym postępowaniu.

- Pierwszym i podstawowym źródłem analizy rynku powinna **być analiza poprzednich zamówień dotyczących systemów pojemników półpodziemnych i infrastruktury gospodarki odpadami**. Zamawiający może przeglądać ogłoszenia i dokumentacje postępowań publikowanych w Bazie Konkurencyjności, Biuletynie Zamówień Publicznych lub Dzienniku Urzędowym UE, identyfikując stosowane parametry techniczne, wymagane certyfikaty, zakresy robót oraz rozwiązania konstrukcyjne systemów pojemników. Analiza taka pozwala ustalić standard rynkowy i poziom wymagań stosowany przez innych zamawiających w porównywalnych inwestycjach. Szczególnie istotne jest sprawdzenie, czy określone certyfikaty lub parametry występowały w więcej niż jednym postępowaniu oraz czy były spełniane przez różnych wykonawców.

- Drugim dopuszczalnym działaniem jest **analiza materiałów technicznych producentów systemów pojemników półpodziemnych dostępnych publicznie**, takich jak karty techniczne, katalogi, deklaracje środowiskowe, raporty badań lub certyfikaty publikowane na stronach producentów. Celem takiej analizy jest ustalenie, jakie parametry techniczne i dokumenty są standardowo dostępne na rynku, jakie normy są stosowane oraz czy określone wymagania techniczne mogą być spełnione przez więcej niż jeden system. Analiza ta powinna mieć charakter porównawczy, obejmujący co najmniej kilka rozwiązań różnych producentów, aby wykazać, że wymagania nie odnoszą się do jednego produktu.
- Zamawiający może również **zwrócić się do potencjalnych wykonawców lub producentów z zapytaniem informacyjnym dotyczącym dostępnych rozwiązań, parametrów technicznych, certyfikatów i dokumentów jakościowych**. Takie działanie, określane jako rozeznanie rynku lub konsultacje techniczne, jest dopuszczalne pod warunkiem, że ma charakter ogólny, jest skierowane do więcej niż jednego podmiotu i nie prowadzi do przekazania jednemu wykonawcy informacji mogących dać mu przewagę w późniejszym postępowaniu. Zapytania mogą dotyczyć dostępności określonych norm, badań temperaturowych, deklaracji środowiskowych, klas odporności ogniowej lub parametrów eksploatacyjnych systemów pojemników. Zamawiający nie powinien jednak przekazywać projektowanej specyfikacji ani wymagań przygotowywanych do postępowania w sposób uprzywilejowujący jednego producenta.
- Dopuszczalne jest również **zwracanie się do innych zamawiających**, którzy realizowali podobne inwestycje infrastruktury gospodarki odpadami, w celu ustalenia, jakie rozwiązania techniczne zastosowano, jakie certyfikaty wymagano oraz jakie doświadczenia eksploatacyjne uzyskano. Informacje takie mogą pochodzić od gmin, związków międzygminnych, spółek komunalnych lub jednostek gospodarki odpadami. Pozwala to ustalić, jakie rozwiązania funkcjonują w praktyce oraz jakie wymagania dokumentacyjne były stosowane w postępowaniach uznanych za prawidłowe.
- Istotnym elementem analizy rynku może być również **identyfikacja niezależnych jednostek badawczych i certyfikujących działających w obszarze systemów pojemników i materiałów infrastrukturalnych, takich jak instytuty badawcze materiałów budowlanych, jednostki oceny technicznej czy laboratoria badań ogniowych i środowiskowych**. Analiza ta pozwala ustalić, czy określone badania i certyfikaty są dostępne na rynku w więcej niż jednej jednostce oraz czy istnieją równoważne systemy oceny. Ma to znaczenie dla późniejszego sformułowania wymagań dokumentów przedmiotowych w sposób neutralny i konkurencyjny.
- Zamawiający może również analizować **eksploatację istniejących instalacji** pojemników półpodziemnych poprzez wizje lokalne, rozmowy z użytkownikami infrastruktury lub analizę dokumentacji technicznej istniejących instalacji. Pozwala to ustalić parametry funkcjonalne i trwałościowe systemów stosowanych w praktyce oraz potwierdzić, że wymagania techniczne wynikają z rzeczywistych warunków użytkowania, a nie z preferencji konkretnego rozwiązania.

Każda analiza rynku powinna zostać udokumentowana w formie notatki z rozeznania rynku lub raportu analizy rynku. Dokument taki powinien wskazywać źródła informacji, zakres analizowanych rozwiązań, producentów lub systemy objęte analizą, dostępne certyfikaty i parametry oraz wnioski dotyczące możliwości sformułowania wymagań technicznych i dokumentów w sposób konkurencyjny. Dokumentacja powinna również wskazywać, że wymagania mogą być spełnione przez więcej niż jedno rozwiązanie rynkowe.

Przeprowadzenie analizy rynku w opisany sposób pozwala zamawiającemu wykazać, że wymagania określone w opisie przedmiotu zamówienia i katalogu dokumentów przedmiotowych odpowiadają standardowi rynkowemu, są proporcjonalne i nie ograniczają konkurencji, co ma zasadnicze znaczenie dla zgodności postępowania z zasadą konkurencyjności oraz dla uniknięcia korekt finansowych w projektach współfinansowanych.

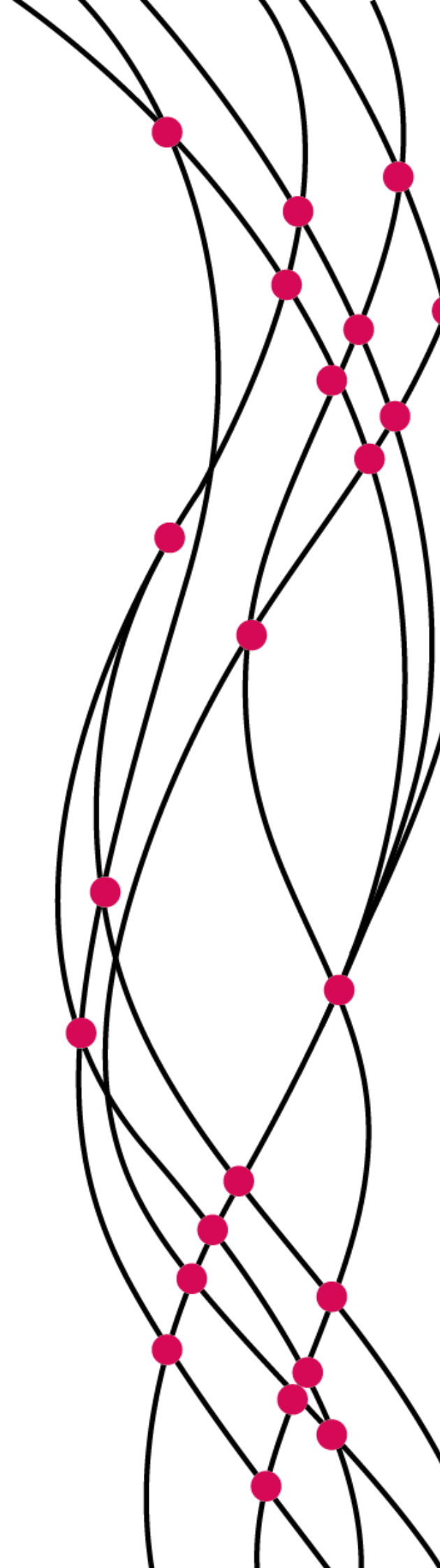
Dokumentowanie etapu przygotowawczego

W celu zapewnienia zgodności z *Wytycznymi kwalifikowalności wydatków 2021–2027* i umową o dofinansowanie beneficjent powinien udokumentować etap przygotowawczy postępowania. Dokumentacja powinna obejmować:

- analizę potrzeb projektu,
- weryfikację zgodności z umową o dofinansowanie,
- analizę rynku,
- uzasadnienie wymagań technicznych i jakościowych,
- uzasadnienie proporcjonalności wymagań.

Dokumentacja ta stanowi podstawę wykazania, że postępowanie zostało przygotowane w sposób zgodny z zasadą konkurencyjności oraz że wymagania nie ograniczają konkurencji.

Przygotowanie postępowania dotyczącego wykonania punktów gromadzenia odpadów z systemem pojemników półpodziemnych powinno rozpocząć się od analizy potrzeb projektu i weryfikacji zgodności z umową o dofinansowanie. Wymagania techniczne, certyfikacyjne i jakościowe muszą wynikać z funkcji infrastruktury, warunków eksploatacji i celów środowiskowych projektu. Zastosowanie analizy potrzeb, analizy rynku i uzasadnienia proporcjonalności wymagań pozwala beneficjentowi wykazać zgodność z zasadą konkurencyjności oraz minimalizuje ryzyko korekt finansowych.

Krok 2

Przygotowanie dokumentacji

Krok 2: przygotowanie dokumentacji

Dokumentacja postępowania przygotowywana przez beneficjenta stanowi podstawowy instrument zapewnienia zgodności zamówienia z zasadą konkurencyjności oraz kwalifikowalności wydatków w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Dokumentacja ta pełni jednocześnie trzy (3) funkcje: informacyjną wobec wykonawców, regulacyjną wobec przebiegu postępowania oraz dowodową na potrzeby kontroli instytucji zarządzającej lub pośredniczącej.

Zgodnie z *Wytycznymi kwalifikowalności wydatków 2021–2027* beneficjent jest zobowiązany przygotować i przeprowadzić postępowanie w sposób przejrzysty, zapewniający uczciwą konkurencję i równe traktowanie wykonawców, a wszystkie wymagania, warunki i kryteria muszą zostać określone przed wszczęciem postępowania i ujawnione wykonawcom w dokumentacji zamówienia.

W praktyce oznacza to, że dokumentacja postępowania musi zawierać kompletny opis zamówienia oraz zasad jego udzielenia w sposób umożliwiający wykonawcy przygotowanie oferty bez konieczności domyślania się intencji zamawiającego. Jednocześnie dokumentacja musi umożliwiać instytucji kontrolującej odtworzenie procesu wyboru wykonawcy i ocenę, czy został on dokonany na podstawie obiektywnych, wcześniej określonych zasad.

Umowy o dofinansowanie EFRR nakładają na beneficjentów obowiązek przechowywania dokumentacji postępowania oraz wykazania, że wybór wykonawcy nastąpił zgodnie z zasadą konkurencyjności. W konsekwencji zakres i jakość dokumentacji postępowania mają bezpośredni wpływ na kwalifikowalność wydatków.

Wytyczne kwalifikowalności wydatków 2021–2027 wskazują minimalne elementy, które musi zawierać zapytanie ofertowe lub dokumentacja postępowania. W przypadku zamówienia obejmującego wykonanie punktów gromadzenia odpadów dokumentacja powinna zostać opracowana w sposób bardziej rozbudowany, z uwagi na łączny charakter robót budowlanych i dostaw infrastrukturalnych.

Dokumentacja powinna obejmować co najmniej następujące części:

- Informacje ogólne o zamówieniu i projekcie.
- Opis przedmiotu zamówienia.
- Wymagania techniczne i jakościowe.
- Wymagania środowiskowe i ppoż.
- Wymagania dostępności (Braille).
- Warunki udziału w postępowaniu.
- Wykaz wymaganych dokumentów.
- Kryteria oceny ofert.
- Zasady przygotowania i składania ofert.
- Projekt umowy lub istotne postanowienia umowy.
- Zasady zmian umowy.
- Informacje proceduralne i formalne.

Każda z tych części powinna być przygotowana z uwzględnieniem specyfiki zamówienia.

Dokumentacja powinna rozpoczynać się od przedstawienia kontekstu zamówienia, w tym: nazwy projektu, źródła finansowania, celu inwestycji, zakresu rzeczowego zamówienia, liczby i lokalizacji punktów gromadzenia odpadów. Celem tej części jest wykazanie związku zamówienia z projektem współfinansowanym oraz umożliwienie wykonawcom zrozumienia charakteru infrastruktury.

Opis przedmiotu zamówienia

Zgodnie z *Wytycznymi kwalifikowalności wydatków 2021–2027* opis przedmiotu zamówienia musi być jednoznaczny, wyczerpujący, proporcjonalny i nie może prowadzić do ograniczenia konkurencji, w szczególności poprzez wskazanie konkretnego producenta, produktu, znaków towarowych lub rozwiązań charakterystycznych dla jednego wykonawcy.

Wytyczne kwalifikowalności wydatków 2021–2027 wskazują również, że wymagania techniczne mogą być określane poprzez odniesienie do norm, parametrów, funkcjonalności lub cech jakościowych, pod warunkiem dopuszczenia rozwiązań równoważnych. W praktyce oznacza to, że opis przedmiotu zamówienia powinien odnosić się do funkcji i parametrów infrastruktury punktów gromadzenia odpadów, a nie do konkretnego systemu producenta.

Opis przedmiotu zamówienia musi być proporcjonalny do zakresu zamówienia i neutralny technologicznie. Oznacza to, że wymagania nie mogą wykraczać poza potrzeby infrastruktury punktów gromadzenia odpadów ani wskazywać jednego rozwiązania technicznego bez uzasadnienia.

Dokumenty przedmiotowe

W postępowaniu dotyczącym wykonania punktów gromadzenia odpadów wraz z dostawą i posadowieniem systemu pojemników półpodziemnych, wykonaniem nawierzchni oraz oznakowaniem w alfabecie Braille'a, zamawiający jest uprawniony do wymagania dokumentów przedmiotowych potwierdzających właściwości techniczne, trwałościowe, środowiskowe i eksploatacyjne oferowanych rozwiązań, pod warunkiem, że dokumenty te odnoszą się bezpośrednio do przedmiotu zamówienia i jego funkcji, a nie do pozycji rynkowej producenta lub wykonawcy.

Zasada ta wynika z *Wytycznych kwalifikowalności wydatków 2021–2027*, które wymagają, aby wszystkie wymagania techniczne i jakościowe pozostawały w związku z przedmiotem zamówienia, były proporcjonalne i nie prowadziły do ograniczenia konkurencji.

W praktyce oznacza to, że zamawiający może żądać dokumentów potwierdzających bezpieczeństwo konstrukcji systemu pojemników półpodziemnych, jego trwałość w warunkach gruntowych i klimatycznych, odporność materiałów na ogień i korozję, wpływ środowiskowy materiałów, właściwości użytkowe wyrobów budowlanych oraz czytelność i trwałość oznakowania Braille'a, natomiast nie może wymagać dokumentów odnoszących się wyłącznie do producenta jako podmiotu, takich jak certyfikaty renomy, statusu rynkowego, liczby instalacji lub pozycji technologicznej.

- W odniesieniu do systemu pojemników półpodziemnych podstawowym dokumentem, którego zamawiający może wymagać, jest **certyfi­kat zgodności z normą EN 13071 „Stationary waste containers” lub dokument równoważny potwierdzający spełnienie wymagań konstrukcyjnych, wytrzymałościowych i bezpieczeństwa użytkowania systemów instalowanych częściowo w gruncie**. Certyfi­kat taki wydawany jest przez niezależną jednostkę certyfikującą lub badawczą i stanowi obiektywny dowód, że system pojemników spełnia minimalne standardy branżowe dotyczące stabilności konstrukcji, odporności na obciążenia eksploatacyjne, bezpieczeństwa pokryw oraz funkcjonalności opróżniania. Wymaganie certyfikatu EN 13071 lub równoważnego jest uzasadnione, ponieważ norma ta odnosi się bezpośrednio do właściwości kluczowych dla infrastruktury punktów gromadzenia odpadów, a jednocześnie nie wskazuje konkretnego producenta, o ile dopuszcza się rozwiązania równoważne potwierdzone przez niezależną jednostkę badawczą.

- Zamawiający może również wymagać **raportu badań temperaturowych** systemu pojemników półpodziemnych, w szczególności raportu potwierdzającego zachowanie funkcjonalności elementów ruchomych, pokryw i konstrukcji w temperaturach ujemnych co najmniej $-18\text{ }^{\circ}\text{C}$, zgodnie z procedurami badawczymi wynikającymi z EN 13071 lub równoważnej metody badawczej. Raport taki powinien być sporządzony przez niezależne laboratorium badawcze posiadające kompetencje w zakresie badań materiałów i urządzeń infrastrukturalnych. Wymaganie raportu temperaturowego jest uzasadnione warunkami klimatycznymi eksploatacji infrastruktury posadowionej w gruncie i zapobiega zastosowaniu rozwiązań niesprawdzonych w warunkach zamarzania, co ma bezpośredni wpływ na trwałość inwestycji i bezpieczeństwo użytkowania.
- W kontekście bezpieczeństwa pożarowego zamawiający może żądać **raportu badań reakcji na ogień zgodnie z normą EN 13501-1 lub raportu odporności ogniowej elementów systemu pojemników**, sporządzonego przez akredytowaną jednostkę badawczą zajmującą się badaniami materiałów budowlanych lub tworzyw sztucznych. Dokument taki potwierdza klasę reakcji na ogień materiałów konstrukcyjnych obudowy, pokryw lub elementów widocznych systemu i stanowi dowód odporności na zapłon lub ograniczonego rozprzestrzeniania ognia. Wymaganie tego rodzaju raportu jest uzasadnione szczególnym ryzykiem podpaień infrastruktury odpadowej oraz koniecznością ograniczenia szkód w przestrzeni publicznej. Jednocześnie zamawiający powinien dopuścić dokumenty równoważne potwierdzające porównywalne właściwości materiałów, aby nie ograniczyć konkurencji do jednego systemu certyfikacji.
- W zakresie właściwości środowiskowych zamawiający może wymagać **deklaracji środowiskowej produktu typu III EPD (Environmental Product Declaration)** zgodnej z normą EN 15804, wydanej przez niezależną, zweryfikowaną jednostkę programową deklaracji środowiskowych, taką jak International EPD System, IBU czy Instytut Techniki Budowlanej. Deklaracja EPD zawiera wyniki analizy cyklu życia (LCA) i potwierdza wpływ materiałów systemu pojemników na środowisko w całym cyklu życia, w tym emisje CO_2 , zużycie zasobów i możliwość recyklingu. Wymaganie EPD jest uzasadnione środowiskowym charakterem inwestycji infrastruktury gospodarki odpadami oraz długim okresem eksploatacji systemu. Jednocześnie zamawiający powinien dopuścić raport LCA lub równoważną deklarację środowiskową zweryfikowaną przez niezależną jednostkę, ponieważ nie wszystkie systemy pojemników posiadają formalną EPD, a równoważne dokumenty mogą potwierdzać te same właściwości środowiskowe.

- Zamawiający może również żądać dokumentów technicznych producenta systemu pojemników półpodziemnych, takich jak **karta techniczna produktu, rysunki techniczne, przekroje konstrukcyjne, instrukcja montażu i posadowienia w gruncie, schemat opróżniania oraz opis materiałów konstrukcyjnych**. Dokumenty te nie stanowią certyfikatów, lecz dokumentację techniczną produktu i są niezbędne do weryfikacji zgodności oferowanego systemu z wymaganiami technicznymi i funkcjonalnymi zamówienia. Wymaganie dokumentacji technicznej jest w pełni dopuszczalne, ponieważ odnosi się bezpośrednio do cech produktu i umożliwia zamawiającemu ocenę parametrów konstrukcyjnych, sposobu posadowienia i kompatybilności z eksploatacją komunalną.
- W odniesieniu do materiałów i robót budowlanych zamawiający może żądać **deklaracji właściwości użytkowych (DoP) wyrobów budowlanych** zgodnie z rozporządzeniem CPR, krajowych ocen technicznych (KOT) lub certyfikatów zgodności wyrobów budowlanych wydanych przez jednostki oceny technicznej lub jednostki certyfikujące. Dokumenty te potwierdzają parametry użytkowe materiałów nawierzchni, elementów betonowych lub konstrukcyjnych stosowanych w punktach gromadzenia odpadów i są wymagane przepisami dotyczącymi wyrobów budowlanych. Ich żądanie nie ogranicza konkurencji, ponieważ odnoszą się do materiałów dopuszczonych do obrotu na rynku budowlanym i potwierdzają trwałość oraz bezpieczeństwo konstrukcji.
- W celu potwierdzenia, że system pojemników półpodziemnych nie ma charakteru prototypowego i funkcjonuje w rzeczywistej eksploatacji, zamawiający może wymagać **dokumentów eksploatacyjnych** takich jak protokoły odbioru instalacji, referencje użytkowników systemu lub wykaz lokalizacji, w których system jest eksploatowany przez określony czas. Dokumenty te powinny odnosić się do funkcjonowania produktu w rzeczywistych warunkach, a nie do pozycji producenta na rynku. Wymaganie takich dokumentów jest uzasadnione trwałością inwestycji infrastrukturalnej i ograniczeniem ryzyka zastosowania rozwiązań niesprawdzonych, o ile nie przekształca się w ocenę liczby realizacji producenta lub jego udziału rynkowego.
- W odniesieniu do oznakowania w alfabecie Braille'a zamawiający może żądać **deklaracji zgodności oznaczeń dotykowych z normą dotyczącą informacji dotykowej i oznakowania dla osób niewidomych lub raportu badań czytelności dotykowej materiału oznaczeń**, sporządzonego przez jednostkę badawczą lub organizację specjalistyczną zajmującą się dostępnością. Dokument taki potwierdza, że oznaczenia są czytelne dotykowo, trwałe i odporne na warunki atmosferyczne, co ma znaczenie dla funkcjonalności infrastruktury dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami wzroku.

Zamawiający nie powinien natomiast wymagać certyfikatów odnoszących się wyłącznie do producenta lub wykonawcy, takich jak certyfikat lidera rynku, ranking technologiczny, liczba instalacji globalnych czy dokumenty marketingowe, ponieważ nie stanowią one dowodu właściwości technicznych produktu i mogą prowadzić do preferowania określonego producenta. Niedopuszczalne jest także wymaganie konkretnego certyfikatu wydanego przez wskazaną jednostkę bez dopuszczenia równoważności, ponieważ narusza to zasadę neutralności technologicznej i konkurencyjności.

W postępowaniu dotyczącym wykonania punktów gromadzenia odpadów zamawiający może zatem w sposób zgodny z *Wytycznymi kwalifikowalności wydatków 2021–2027* i umową o dofinansowanie żądać certyfikatu zgodności z EN 13071 lub równoważnego, raportu badań temperaturowych systemu, raportu reakcji na ogień zgodnie z EN 13501-1 lub równoważnego, deklaracji środowiskowej EPD lub raportu LCA, deklaracji właściwości użytkowych wyrobów budowlanych, dokumentacji technicznej systemu pojemników, dokumentów eksploatacyjnych potwierdzających funkcjonowanie systemu oraz dokumentu potwierdzającego właściwości oznakowania Braille'a.

Dokumenty te odnoszą się bezpośrednio do bezpieczeństwa, trwałości, funkcjonalności i wpływu środowiskowego infrastruktury punktów gromadzenia odpadów, a ich wymaganie jest uzasadnione technicznie, proporcjonalne i zgodne z zasadą konkurencyjności.

Warunki udziału w postępowaniu

Warunki udziału w postępowaniu służą weryfikacji, czy wykonawca posiada zdolność do należytego wykonania zamówienia, w szczególności w zakresie potencjału technicznego i zawodowego oraz doświadczenia umożliwiającego realizację zamówienia na odpowiednim poziomie jakości. *Wytyczne kwalifikowalności wydatków 2021–2027* dopuszczają ustanawianie takich warunków, o ile są one związane z przedmiotem zamówienia i proporcjonalne. Warunki udziału należy wyraźnie odróżnić od kryteriów oceny ofert. Warunki udziału mają charakter „zero-jedynkowy” (spełnia/nie spełnia), natomiast kryteria oceny ofert służą porównaniu ofert spełniających warunki. **Z perspektywy ryzyka kontrolnego** kluczowe jest, aby doświadczenie wykonawcy, jego potencjał i wiarygodność nie były oceniane jako kryteria punktowane, ponieważ *Wytyczne kwalifikowalności wydatków 2021–2027* wskazują, że kryteria oceny ofert nie mogą dotyczyć właściwości wykonawcy, w szczególności jego doświadczenia lub wiarygodności.

W dokumentacji postępowania warunki udziału powinny zostać opisane w sposób: jednoznaczny, obiektywny, weryfikowalny, proporcjonalny oraz możliwy do spełnienia przez więcej niż jednego wykonawcę działającego na rynku.

Przedmiot zamówienia obejmuje elementy o zróżnicowanym charakterze: wykonanie punktów gromadzenia odpadów (roboty budowlane), dostawę i posadowienie systemu pojemników półpodziemnych (dostawa urządzeń/elementów infrastrukturalnych wraz z instalacją), utwardzenie nawierzchni (roboty budowlane) oraz oznakowanie w alfabecie Braille’a (element dostępności). Z tego powodu warunki udziału powinny być dobrane tak, aby zapewnić zdolność do wykonania całości zamówienia, nie tworząc jednocześnie barier nadmiernych.

W praktyce najbezpieczniejszym podejściem jest ustanowienie warunków obejmujących: doświadczenie w realizacji robót budowlanych o porównywalnym charakterze, doświadczenie w dostawie i posadowieniu systemów pojemników półpodziemnych lub analogicznych systemów infrastrukturalnych oraz dysponowanie osobami o kwalifikacjach wymaganych przepisami dla robót budowlanych. Jednocześnie należy ograniczać warunki do zakresu niezbędnego, ponieważ warunki nadmiarowe mogą zostać uznane za nieproporcjonalne i ograniczające konkurencję.

- **Warunek doświadczenia w robotach budowlanych (część infrastrukturalna i nawierzchnie):** w zamówieniu obejmującym budowę punktów gromadzenia odpadów i utwardzenie terenu uzasadnione jest wymaganie doświadczenia w realizacji robót budowlanych podobnych pod względem rodzaju i stopnia złożoności. Warunek powinien być opisany tak, aby odnosił się do robót porównywalnych funkcjonalnie, np. budowy małej infrastruktury komunalnej, placów utwardzonych, obiektów kubaturowych niewielkich, robót ziemnych i montażowych związanych z osadowieniem elementów w gruncie. prawidłowa konstrukcja warunku polega na określeniu minimalnej liczby robót oraz ich minimalnej wartości lub minimalnego zakresu rzeczowego, np. „co najmniej jedna robota budowlana obejmująca wykonanie nawierzchni utwardzonej oraz roboty ziemne i montażowe o wartości co najmniej __ zł brutto”. Wartość progowa powinna być dobrana proporcjonalnie do wartości zamówienia i jego złożoności. Zbyt wysoki próg wartości lub zbyt duża liczba wymaganych realizacji może zostać uznana za ograniczającą konkurencję. Dokumentowanie spełnienia warunku powinno polegać na żądaniu wykazu robót wraz z dowodami należytego wykonania, np. protokołami odbioru, referencjami lub dokumentami równoważnymi. Dokumenty te powinny potwierdzać zakres oraz daty realizacji.

- **Warunek doświadczenia w dostawie i posadowieniu systemu pojemników półpodziemnych:** ponieważ istotnym elementem zamówienia jest dostawa i posadowienie systemu pojemników półpodziemnych, uzasadnione jest wprowadzenie warunku dotyczącego doświadczenia w realizacji dostaw i instalacji tego rodzaju systemów lub systemów o porównywalnej złożoności technicznej (np. pojemniki półpodziemne/podziemne, systemy kontenerowe posadowione w gruncie, instalacje infrastrukturalne wymagające robót ziemnych i montażowych). Warunek ten ma na celu ograniczenie ryzyka realizacji przez podmioty bez doświadczenia w osadzaniu elementów w gruncie, zapewnieniu odwodnienia, stabilizacji i kompatybilności z późniejszym użytkowaniem. Warunek powinien odnosić się do realizacji porównywalnych, ale nie może być sformułowany w sposób wskazujący konkretnego producenta lub konkretne rozwiązanie. Prawidłowe jest zatem wymaganie realizacji *„dostawy i posadowienia systemu pojemników półpodziemnych lub równoważnego systemu gromadzenia odpadów posadowionego w gruncie”*. Z perspektywy konkurencyjności należy unikać wymagań typu *„system producenta X”*, *„system o rozwiązaniu Y”* albo wymagań odnoszących się do unikatowych cech jednego producenta. Dopuszczalne jest natomiast wymaganie minimalnego zakresu: liczby posadowionych zestawów pojemników lub liczby lokalizacji, w których instalacja została wykonana, o ile jest to proporcjonalne. Dokumentowanie spełnienia warunku powinno polegać na żądaniu wykazu dostaw/instalacji z podaniem miejsc realizacji, zakresu oraz dowodów należytego wykonania (protokoły odbioru, poświadczenia inwestora). Należy dopuścić dowody równoważne, jeżeli wykonawca z uzasadnionych przyczyn nie może uzyskać referencji w klasycznej formie.
- **Warunek dysponowania osobami o wymaganych kwalifikacjach (kierownik robót/kierownik budowy):** ponieważ zamówienie obejmuje roboty budowlane, zasadne jest wymaganie, aby wykonawca dysponował osobą pełniącą funkcję kierownika budowy lub kierownika robót posiadającą uprawnienia budowlane właściwe dla zakresu robót (np. w specjalności konstrukcyjno-budowlanej lub innej adekwatnej). Warunek ten jest powszechnie stosowany i uzasadniony przepisami prawa budowlanego oraz koniecznością zapewnienia prawidłowego prowadzenia robót.

W przypadku zamówień obejmujących systemy pojemników półpodziemnych częstym błędem jest ustanawianie warunków udziału odnoszących się do cech produktu w sposób, który w praktyce ogranicza konkurencję do jednego producenta, np. wymóg posiadania EPD bez dopuszczenia równoważności lub wymóg konkretnego rozwiązania technicznego jako warunek udziału.

Cechy produktu (normy, badania, parametry) powinny być w pierwszej kolejności elementem opisu przedmiotu zamówienia (wymagania minimalne) lub kryteriów jakościowych (element porównawczy), a nie warunków udziału. Warunki udziału mają dotyczyć zdolności wykonawcy do realizacji zamówienia, a nie wartości technicznej produktu.

„Warunki udziału należy wyraźnie odróżnić od kryteriów oceny ofert. Warunki udziału mają charakter „zero-jedynkowy” (spełnia/nie spełnia), natomiast kryteria oceny ofert służą porównaniu ofert spełniających warunki.”

Każdy warunek udziału powinien być opisany w dokumentacji w sposób obejmujący: treść warunku, sposób oceny spełnienia warunku, katalog dokumentów i oświadczeń na potwierdzenie spełnienia warunku oraz zasady uzupełniania dokumentów (jeżeli beneficjent przewiduje taką możliwość). Dokumentacja powinna wskazywać jednoznacznie, czy warunek jest wymagany od wykonawcy samodzielnie, czy może być spełniony łącznie (np. w konsorcjum) oraz czy dopuszcza się poleganie na zasobach podmiotów trzecich.

Z perspektywy ryzyka kontrolnego kluczowe jest, aby beneficjent unikał warunków nieprecyzyjnych, takich jak „wykonawca posiada odpowiednie doświadczenie” bez wskazania minimalnego zakresu i sposobu dowodu. Warunki muszą być weryfikowalne, a ich ocena powinna być możliwa w sposób obiektywny.

W celu zapewnienia pełnej ścieżki audytu beneficjent powinien przygotować komplet dokumentów potwierdzających ocenę warunków udziału, obejmujący: wykazy robót i dostaw, dowody należytego wykonania, wykazy osób z uprawnieniami, kopie uprawnień oraz protokół z oceny spełnienia warunków.

Protokół oceny powinien wskazywać, jaki dokument potwierdził dany warunek oraz w jakim zakresie. W przypadku wątpliwości dotyczących referencji beneficjent powinien udokumentować czynności weryfikacyjne (np. zapytanie do inwestora, sprawdzenie protokołów odbioru). Tak przygotowana dokumentacja pozwala wykazać, że warunki udziału były stosowane zgodnie z zasadą konkurencyjności, proporcjonalnie oraz w sposób przejrzysty i obiektywny.

Kryteria oceny ofert

W postępowaniach prowadzonych zgodnie z zasadą konkurencyjności kryteria oceny ofert stanowią podstawowy mechanizm wyboru najkorzystniejszej oferty spośród ofert spełniających wymagania minimalne. Kryteria muszą być określone w dokumentacji postępowania przed jego publikacją, muszą pozostawać w bezpośrednim związku z przedmiotem zamówienia, być obiektywne, mierzalne i weryfikowalne oraz nie mogą dotyczyć właściwości wykonawcy, takich jak jego doświadczenie, wiarygodność czy potencjał organizacyjny. *Wytyczne kwalifikowalności wydatków 2021–2027* wskazują wprost, że kryteria mogą odnosić się do jakości, parametrów technicznych, funkcjonalnych, środowiskowych lub eksploatacyjnych przedmiotu zamówienia, natomiast nie mogą oceniać cech podmiotowych wykonawcy.

W zamówieniu obejmującym wykonanie punktów gromadzenia odpadów z systemem pojemników półpodziemnych kryteria oceny ofert powinny koncentrować się na właściwościach infrastruktury i systemu pojemników, które wpływają na trwałość, bezpieczeństwo, funkcjonalność i oddziaływanie środowiskowe inwestycji. Oznacza to, że poza ceną dopuszczalne jest stosowanie kryteriów jakościowych odnoszących się do parametrów technicznych systemu pojemników półpodziemnych, trwałości materiałów, odporności eksploatacyjnej, bezpieczeństwa użytkowania, parametrów środowiskowych materiałów oraz okresu gwarancji. Kryteria te pozostają w bezpośrednim związku z przedmiotem zamówienia, ponieważ dotyczą właściwości infrastruktury, a nie cech wykonawcy.

- Zamawiający może zatem oceniać **parametry techniczne systemu pojemników półpodziemnych** wykraczające ponad wymagania minimalne określone w opisie przedmiotu zamówienia, takie jak zwiększona trwałość konstrukcji, wyższa odporność na warunki atmosferyczne, większa odporność mechaniczna elementów użytkowych lub rozwiązania poprawiające bezpieczeństwo użytkowania pokryw i dostępów. Warunkiem zgodności z *Wytycznymi kwalifikowalności wydatków 2021–2027* jest jednak to, aby każdy parametr oceniany był mierzalny i potwierdzony dokumentem przedmiotowym, np. raportem badań, kartą techniczną lub certyfikatem. Kryteria nie mogą mieć charakteru uznaniowego ani estetycznego, ponieważ ocena musiałaby wówczas opierać się na subiektywnej opinii zamawiającego, co narusza zasadę przejrzystości i równego traktowania.
 - Trwałość konstrukcji systemu pojemników (np. deklarowana żywotność konstrukcji w latach potwierdzona badaniami lub dokumentacją techniczną).

- Odporność korozyjna elementów metalowych (np. rodzaj zabezpieczenia antykorozyjnego, grubość powłoki, klasa środowiskowa).
 - Odporność temperaturowa systemu (zakres temperatur eksploatacyjnych potwierdzony badaniami, np. poniżej -18°C).
 - Wytrzymałość mechaniczna elementów użytkowych (np. dopuszczalne obciążenie pokryw, nośność konstrukcji).
 - Bezpieczeństwo użytkowania pokryw i wrzutów (np. mechanizm spowalniający zamykanie, zabezpieczenia przeciwprzetrzaśnięciowe).
 - Szczelność i ochrona przed wodą opadową lub gruntową (rozwiązania konstrukcyjne ograniczające infiltrację).
 - Parametry eksploatacyjne opróżniania (np. kompatybilność z typowymi urządzeniami odbioru, system podnoszenia).
 - Odporność ogniowa materiałów elementów widocznych (klasa reakcji na ogień lub równoważny parametr).
 - Trwałość nawierzchni wokół punktu (np. odporność na obciążenia eksploatacyjne, mrozoodporność materiałów).
 - Stabilność i sposób posadowienia w gruncie (rozwiązania konstrukcyjne zapewniające stabilność i brak osiadania).
 - Trwałość i odporność oznakowania Braille'a (materiał oznaczeń, odporność na ścieranie i warunki atmosferyczne).
 - Łatwość konserwacji i serwisowania systemu (np. dostęp do elementów technicznych, możliwość wymiany części).
- Dopuszczalne jest również stosowanie kryteriów odnoszących się do **trwałości eksploatacyjnej systemu pojemników półpodziemnych**, w szczególności poprzez **ocenę deklarowanej trwałości materiałów konstrukcyjnych**, odporności na korozję, odporności temperaturowej lub parametrów wytrzymałościowych potwierdzonych badaniami. Kryterium takie jest uzasadnione długim okresem użytkowania infrastruktury komunalnej oraz kosztami eksploatacyjnymi w cyklu życia inwestycji. Warunkiem zgodności z zasadą konkurencyjności jest jednak powiązanie oceny z konkretnymi parametrami technicznymi lub badaniami, a nie z ogólną deklaracją jakości producenta.

- W zamówieniach infrastruktury gospodarki odpadami uzasadnione jest także stosowanie **kryteriów środowiskowych** odnoszących się do materiałów systemu pojemników półpodziemnych, takich jak niższy ślad węglowy, możliwość recyklingu materiałów lub wpływ środowiskowy potwierdzony deklaracją środowiskową EPD lub raportem LCA. Kryteria środowiskowe pozostają w bezpośrednim związku z przedmiotem zamówienia, ponieważ dotyczą materiałów infrastruktury i ich oddziaływania w cyklu życia. Zamawiający powinien jednak oceniać konkretne parametry środowiskowe wynikające z dokumentów, a nie samo posiadanie deklaracji środowiskowej jako takiej, ponieważ prowadziłoby to do oceny cechy dokumentu, a nie cechy produktu.
- Zamawiający może również stosować kryteria odnoszące się do **okresu gwarancji** na system pojemników półpodziemnych i elementy infrastruktury punktów gromadzenia odpadów, ponieważ długość gwarancji pozostaje związana z trwałością i odpowiedzialnością za jakość wykonania. Kryterium gwarancji jest powszechnie akceptowane w postępowaniach infrastrukturalnych i zgodne z zasadą konkurencyjności, o ile dotyczy przedmiotu zamówienia i jest jednoznacznie określone w dokumentacji.
- W kontekście dostępności infrastruktury dopuszczalne jest także stosowanie kryteriów odnoszących się do **trwałości i czytelności oznakowania Braille'a**, o ile parametry te są mierzalne i potwierdzone dokumentami technicznymi materiałów oznaczeń. Kryteria takie pozostają związane z funkcjonalnością infrastruktury dla użytkowników z niepełnosprawnościami wzroku.

Zamawiający **nie może** natomiast stosować kryteriów odnoszących się do doświadczenia wykonawcy, liczby wykonanych instalacji, referencji, renomy producenta, marki systemu pojemników, kraju pochodzenia produktu ani innych cech podmiotowych lub marketingowych. Kryteria takie naruszałby zasadę konkurencyjności, ponieważ oceniałyby wykonawcę lub producenta, a nie właściwości oferowanego rozwiązania. *Wytyczne kwalifikowalności wydatków 2021–2027* wskazują wprost, że kryteria oceny ofert nie mogą dotyczyć właściwości wykonawcy, w szczególności jego doświadczenia lub wiarygodności.

Zamawiający **nie powinien** również stosować kryteriów opartych na ocenie estetycznej, innowacyjności rozumianej ogólnie, wygody użytkowania bez parametrów mierzalnych lub innych cech niemierzalnych, ponieważ nie pozwalają one na obiektywną weryfikację i porównanie ofert. Kryteria muszą być skonstruowane w taki sposób, aby każdy wykonawca mógł na podstawie dokumentacji jednoznacznie ustalić, jakie parametry będą oceniane i jak zostanie przyznana punktacja.

Każde kryterium powinno być opisane poprzez wskazanie parametru ocenianego, sposobu jego pomiaru lub potwierdzenia dokumentem oraz sposobu przyznania punktów. Oznacza to, że dokumentacja powinna określać zakres parametru, sposób potwierdzenia w dokumentach przedmiotowych oraz metodę oceny punktowej. Tylko takie podejście zapewnia zgodność z zasadą przejrzystości i równego traktowania wykonawców.

Tak skonstruowane kryteria oceny ofert pozwalają zamawiającemu dokonać wyboru rozwiązania technicznie i środowiskowo najlepszego, a jednocześnie w pełni zgodnego z *Wytycznymi kwalifikowalności wydatków 2021–2027* i umową o dofinansowanie, minimalizując ryzyko zakwestionowania postępowania w kontroli.

DWF jest wiodącym globalnym dostawcą zintegrowanych usług prawnych i biznesowych.

Nasze podejście do zintegrowanego zarządzania usługami prawnymi zapewnia klientom większą wydajność, pewność cen i przejrzystość. Dostarczamy zintegrowane usługi na skalę globalną poprzez nasze trzy linie biznesowe: usługi prawne, operacje prawne i usługi biznesowe w ośmiu kluczowych sektorach. Płynnie łączymy dowolną liczbę naszych usług, aby dostarczać indywidualne rozwiązania dla naszych zróżnicowanych klientów.

[dwfgroup.com](https://www.dwfgroup.com)

© DWF, 2025. DWF jest globalną firmą świadczącą usługi doradztwa prawnego i usługi profesjonalne, działającą za pośrednictwem szeregu odrębnych podmiotów prawnych. Grupa DWF obejmuje spółkę DWF Group Limited (zarejestrowaną w Anglii i Walii pod numerem 11561594, z siedzibą przy 20 Fenchurch Street, Londyn, EC3M 3AG) oraz jej spółki zależne i podmioty stowarzyszone (zgodnie z definicją zawartą w brytyjskiej Ustawie o spółkach z 2006 r.). Więcej informacji na temat podmiotów oraz struktury Grupy DWF można znaleźć na stronie "Legal Notices" dostępnej na www.dwfgroup.com. Nasi prawnicy podlegają zasadom określonym przez organy samorządu zawodowego, które przyznały im uprawnienia do wykonywania zawodu, a podmioty należące do Grupy DWF świadczące usługi prawne są regulowane zgodnie z właściwymi przepisami prawa w jurysdykcjach, w których prowadzą działalność.

Niniejsza publikacja ma charakter wyłącznie informacyjny. Zawarte w niej treści są aktualne na dzień opracowania przewodnika i nie mogą być traktowane jako porada prawna ani wykładnia prawa. Autorzy nie ponoszą odpowiedzialności za skutki decyzji podjętych na podstawie informacji zawartych w niniejszym opracowaniu. Przed podjęciem jakichkolwiek działań prawnych zalecamy indywidualną konsultację z profesjonalnym doradcą prawnym.

Wszelkie prawa zastrzeżone.